

Kropskapacitet beskriver koens størrelse

Emma Carlén (NAV/Växa Sverige), Elina Paakala (NAV/Faba) og Anders Fogh (NAV/VFL)

I august 2014 skifter avlsværditallet for krop navn til kropskapacitet. Kropskapacitet er identisk med krop for RDC (nordiske røde racer) og Jersey, mens det for Holstein og DRH vil være sammensat anderledes, end krop var tidligere.

Fælles for alle racer gælder, at avlsværditallet for kropskapacitet skal beskrive koens eller tyrens døtres størrelse (højde, dybde, bredde). Tyre med høje avlsværdital for kropskapacitet vil dermed give døtre, som er højere, dybere og bredere.

Hvad er kropskapacitet, og hvordan er det sammensat?

De lineære kropsegenskaber, der indgår i kropskapacitet, er de samme, som tidligere indgik i krop. Udgangspunktet er således stadig kåringerne udført af afkomsinspektørerne.

For RDC og Jersey er den eneste forskel mellem kropskapacitet og krop navnet. For Holstein har kropskapacitet en anden sammensætning, end krop havde tidligere. Baggrunden for ændringen er, at Holstein ønsker et avlsværdital, som beskriver udseendet af koen eller tyrens døtre i stedet for et avlsværdital, som afspejler, om koen eller tyren bringer racen i retning af racens avlsmål eller ej. Eksempelvis kunne tyre, der avlede døtre, som var for små eller for store i forhold til optimum, få samme avlsværdital for krop. Dette er ikke tilfældet for kropskapacitet, hvor tyre, der avler store døtre, vil få højere avlsværdital end tyre, der avler små døtre.

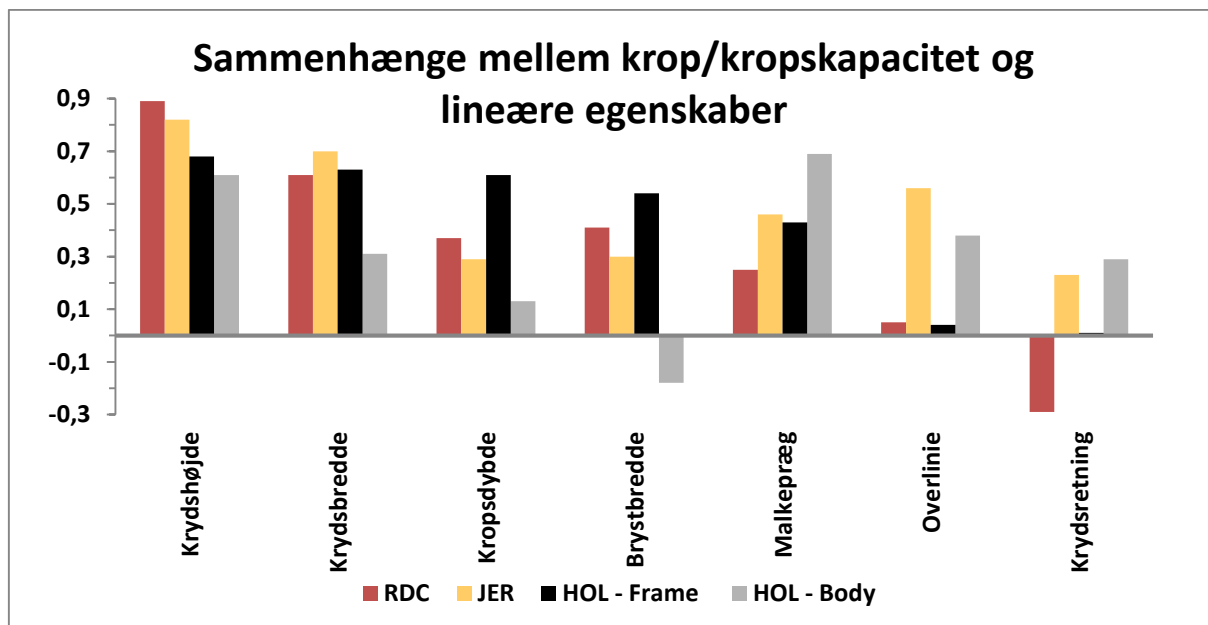
Der er flere faktorer, der påvirker kropskapacitet. Som udgangspunkt er det de lineære avlsværdital for højde, kropdybde m.m., og desuden har egenskaberne vægte og optimum en betydning. Optimum og vægte er vist i tabel 1 og 2.

Hvad får man ud af at avle efter kropskapacitet?

Som udgangspunkt er formålet med kropskapacitet at kunne finde de tyre, der passer bedst til den enkelte ko – altså som hjælp til at udvælge insemineringstyre. Formålet er ikke at avle efter kropskapacitet, da der ikke er økonomisk værdi i at avle efter større, bredere og dybere køer. Dette er også årsagen til, at kropskapacitet ikke indgår i NTM.

Hvis man alligevel vælger systematisk at bruge tyre med høje eller lave avlsværdital for kropskapacitet, vil det have indflydelse på den avlsmæssige fremgang. Denne fremgang vil være anderledes end med det tidligere avlsværdital for krop for Holstein. I figur 1 er vist den avlsmæssige sammenhæng mellem krop/ kropskapacitet og de lineære egenskaber. For Jersey og RDC er der ikke forskel på krop og kropskapacitet. Hvis man vælger at bruge tyre med høje avlsværdital for kropskapacitet, giver det primært fremgang for krydshøjde, krydsbredde, kropdybde, brystbredde og malkepræg samt overlinie hos Jersey.

Overgangen hos Holstein har stor betydning for fremgangens sammensætning. Overgangen fra krop til kropskapacitet hos Holstein betyder, at fremgangens sammensætning bliver mere lig sammensætningen hos RDC og Jersey.



Figur 1. Avlsmæssige sammenhænge mellem avlsværdital for krop/kropskapacitet og lineære egenskaber for RDC, Jersey og Holstein. Resultaterne er baseret på tyre født mellem 2004 og 2006/2007.

Vægte og optimum i krop/kropskapacitet

Vægte og optimum er justeret for Holstein ved overgangen til kropskapacitet. I tabel 1 og 2 er vist nuværende og tidligere (kun Holstein) vægtning og optimum for de lineære egenskaber. Tabel 1 viser, at kropskapacitet hos Holstein primært er bestemt af brystbredde, kropsdybde og krydsbredde. Det er de tre egenskaber, der beskriver størrelsen af koen. Krydshøjde har også øget vægt. Den eneste egenskab, som indgår i kropskapacitet, men som ikke decideret vedrører koens størrelse, er malkepræg. Overlinie og krydsretning indgår ikke i kropskapacitet for Holstein.

Table 1. Vægte (%) på lineære kropsegenskaber i avlsværdital for kropskapacitet for RDC, Jersey og Holstein. Desuden tidligere vægte i krop for Holstein

Kropsegenskaber	Frame			Body
	RDC	Jersey ¹	Holstein	Holstein
Krydshøjde	10	6	5	3
Kropsdybde	15	14	25	15
Brystbredde	20	13	30	15
Malkepræg	10	10	20	20
Overlinie	10	25	0	12
Krydsbredde	15	11	20	15
Krydsretning	20	11	0	20

¹ JER har også vægt på afvigekoder for krop

Ud over ændringer af vægte er optimum også justeret for Holstein. Optimum er øget for alle de egenskaber, der indgår i kropskapacitet. Det har den effekt, at højere avlsværdital for de lineære egenskaber altid giver højere avlsværdital for kropskapacitet. Dette var ikke tilfældet tidligere, hvor køer, der var eksempelvis for høje eller dybe, fik lavere avlsværdital for krop.

Table 2. Optimum for lineære kropsegenskaber i avlsværdital for kropskapacitet for RDC, Jersey og Holstein. Desuden tidligere optimum i krop for Holstein

Kropsegenskaber	Frame			Body
	RDC	Jersey	Holstein	<i>Holstein</i>
Krydshøjde	142	129	155	148
Kropsdybde	6	6	9	6
Brystbredde	5,5	5	9	5
Malkepræg	5,5	6	9	6
Overlinie	7	7	7	7
Krydsbredde	5	6	9	5,5
Krydsretning	5	5	5	5

Find avlsværditalene på nettet

Fra 12. august vil avlsværdital for kropskapacitet være tilgængelige for alle tyre med stambogsnummer i Danmark, Sverige og Finland (www.landbrugsinfo.dk/malkevaegavl). Her kan du også finde avlsværdier for de lineære egenskaber. Avlsværditallet for kropskapacitet erstatter krop på udskrifter på Kvægdatabasen.

Baggrunden for at ændre krop til kropskapacitet er resultatet af en workshop arrangeret af NAV (Nordisk Avlsværdivurdering) i januar 2014 med racerepræsentanter fra Danmark, Sverige og Finland.